EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.5.12.
COM(2021) 237 final

2021/0121 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által a Kereskedelmi Világszervezet Általános Tanácsában a Nyugat-Balkánra vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezményeket lehetővé tevő WTO-felmentés meghosszabbítását illetően az Európai Unió által benyújtandó kérelemmel kapcsolatban képviselendő álláspont meghatározásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az Unió által a Kereskedelmi Világszervezet (a továbbiakban: WTO) Általános Tanácsában az Európai Unió (a továbbiakban: EU) számára a Nyugat-Balkánra vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezmények nyújtását lehetővé tevő WTO-felmentés meghosszabbításáról szóló határozat tervezett elfogadásával kapcsolatban képviselendő álláspont meghatározása.

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. A Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó Marrákesi Egyezmény

A Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó Marrákesi Egyezmény (a továbbiakban: WTO-egyezmény) 1995. január 1-jén hatályba lépett.

Az Európai Unió az egyezmény részes fele.

2.2. A Kereskedelmi Világszervezet Miniszteri Konferenciája és Általános Tanácsa

A WTO-egyezmény IV. cikkének (1) bekezdése értelmében a Miniszteri Konferencia jogosult bármely Multilaterális Kereskedelmi Megállapodás hatálya alá tartozó valamennyi ügyben döntést hozni.

A WTO-egyezmény IV. cikkének (2) bekezdése értelmében a Miniszteri Konferencia ülései közötti időszakokban annak funkcióit az Általános Tanács gyakorolja.

A WTO-egyezmény IX. cikkének (1) bekezdése értelmében a WTO rendszerint konszenzussal hozza meg döntéseit.

2.3. A WTO Általános Tanácsának tervezett jogi aktusa

A WTO-egyezmény IX. cikkének (3) bekezdése értelmében kivételes körülmények között felmentés adható egy Tag számára az őt terhelő kötelezettség alól.

Az EU kérésére a WTO Általános Tanácsa határozatot fogadhat el a jelenlegi WTO-felmentés meghosszabbításáról, amely az EU számára lehetővé teszi, hogy autonóm kereskedelmi kedvezményeket nyújtson a Nyugat-Balkánnak (a továbbiakban: a tervezett jogi aktus).

A jelenlegi felmentés 2021. december 31-én lejár. A tervezett jogi aktus célja ezért a felmentés 2026. december 31-ig történő meghosszabbítása.

A tervezett jogi aktus kötelező lesz a WTO Tagjaira nézve a WTO-egyezmény IX. cikke (3) bekezdésének, valamint II. cikke (2) bekezdésének megfelelően, amely szerint: „Az 1., 2. és 3. Mellékletekben szereplő megállapodások és kapcsolódó jogi szabályozások <…> a jelen Egyezmény szerves részét alkotják, minden Tagra nézve kötelezőek.”

3. AZ UNIÓ ÁLTAL KÉPVISELENDŐ ÁLLÁSPONT

2020. december 16-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta az (EU) 2020/2172 rendeletet, amely 2025. december 31-ig meghosszabbította[1] a Nyugat-Balkánról (Albánia,

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2172 rendelete (2020. december 16.) az Európai Unió stabilizációs és társulási folyamatában részt vevő vagy ahhoz kapcsolódó országokra és területekre vonatkozóan kivételes kereskedelmi intézkedések bevezetéséről szóló 1215/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 432., 2020.12.21., 7. o.).

Bosznia-Hercegovina, Koszovó*, Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia) származó termékekre vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezmények alkalmazási időszakát. A kereskedelmi kedvezményeket eredetileg a 2007/2000/EK tanácsi rendelet[2] biztosította, majd azokat később több alkalommal módosították és meghosszabbították.

Az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (a továbbiakban: 1994. évi GATT) I. cikkének (1) bekezdésében és az 1994. évi GATT XIII. cikkében előírt kötelezettségei alóli felmentés hiányában az Uniónak az autonóm kereskedelmi kedvezmények keretében biztosított elbánást ki kellene terjesztenie a WTO minden más Tagjára a szükséges mértékben.

Ezért az EU-nak a WTO-egyezmény IX. cikkének (3) bekezdése alapján kérelmet kell benyújtania az EU által a Nyugat-Balkánnak nyújtott autonóm kereskedelmi kedvezményekre vonatkozó WTO-felmentés további öt évvel, 2026. december 31-ig történő meghosszabbítása iránt. E kérelem benyújtása mellett az EU-nak támogatnia kell e kérelemnek a WTO Általános Tanácsában történő elfogadását.

Ez lenne az eredetileg 2000. december 8-án megadott és 2006. december 31-ig[3] szóló, legutóbb 2016. december 7-én meghosszabbított[4] felmentés negyedik meghosszabbítása. Az eredeti felmentést és annak meghosszabbításait a régió tartósan nehéz gazdasági helyzete, valamint az indokolta, hogy az Unió által az ezen országoknak biztosított, a támogatható termékekre vonatkozó preferenciális elbánás célja, hogy az 1994. évi GATT célkitűzéseivel összhangban előmozdítsa a gazdasági fejlődést.

4. JOGALAP

4.1. Eljárási jogalap

4.1.1. Általános elvek

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkének (9) bekezdése határozatok elfogadásáról rendelkezik „*a megállapodásokkal létrehozott szervekben az Unió által képviselendő álláspontok kialakítására vonatkozóan, amennyiben az ilyen szervnek joghatással bíró jogi aktust kell elfogadnia, kivéve a megállapodás intézményi kereteit kiegészítő vagy módosító jogi aktusokat.*”

A „*joghatással bíró jogi aktus*” fogalmába beletartoznak a nemzetközi jognak a kérdéses szervet szabályozó szabályai szerint joghatással bíró jogi aktusok.

4.1.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A WTO Általános Tanácsát egyezmény, nevezetesen a WTO-egyezmény hozta létre.

Az Általános Tanács által elfogadandó jogi aktus joghatással bíró jogi aktus. A WTO-egyezmény II. cikke (2) bekezdésének és IX. cikke (3) bekezdésének megfelelően a tervezett jogi aktus a nemzetközi jog értelmében kötelező érvényű lesz.

A tervezett jogi aktus nem egészíti ki és nem is módosítja az egyezmény intézményi keretét.

Ezért a javasolt határozat eljárási jogalapja az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése.

---

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

2 HL L 240., 2000.9.23., 1. o. A legutóbb az 530/2007/EK rendelettel (HL L 125., 2007.5.15., 1. o.) módosított, a 2009. november 30-i 1215/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 328., 2009.12.15., 1. o.) által kodifikált rendelet.

3 WT/L/380.

4 G/C/W/731.

4.2. Anyagi jogalap

4.2.1. Általános elvek

Az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozat anyagi jogalapja elsősorban azon tervezett jogi aktus célkitűzésétől és tartalmától függ, amellyel kapcsolatban az Unió által képviselendő álláspont meghatározásra kerül. Amennyiben a tervezett jogi aktus kettős célkitűzést követ, vagy két összetevőből áll, és ezek egyike elsődlegesként vagy döntő jellegűként azonosítható, míg a másik csak járulékos jellegű, az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése szerinti határozatot egyetlen anyagi jogalapra, azaz az elsődleges, illetve döntő jellegű célkitűzés vagy összetevő által megkövetelt anyagi jogalapra kell alapítani.

4.2.2. A jelen esetre történő alkalmazás

A tervezett jogi aktus elsődleges célkitűzése és tartalma a közös kereskedelempolitikával kapcsolatos.

Ezért a javasolt határozat anyagi jogalapja a 207. cikk (4) bekezdésének első albekezdése.

4.3. Következtetés

A javasolt határozat jogalapja az EUMSZ 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdése, összefüggésben az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdésével.

2021/0121 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió által a Kereskedelmi Világszervezet Általános Tanácsában a Nyugat-Balkánra vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezményeket lehetővé tevő WTO-felmentés meghosszabbítását illetően az Európai Unió által benyújtandó kérelemmel kapcsolatban képviselendő álláspont meghatározásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 207. cikke (4) bekezdésének első albekezdésére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) A Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó egyezményt (a továbbiakban: WTO-egyezmény) az Unió a 94/800/EK tanácsi határozattal[1] kötötte meg és 1995. január 1-jén hatályba lépett.

(2) A WTO-egyezmény II. cikkének (2) bekezdése értelmében az 1., 2. és 3. mellékletekben szereplő megállapodások és kapcsolódó jogi szabályozások (a továbbiakban: Multilaterális Kereskedelmi Megállapodások) az 1994. évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezménnyel (a továbbiakban: 1994. évi GATT) együtt ezen egyezmény szerves részét alkotják, minden Tagra nézve kötelezőek.

(3) A WTO-egyezmény IV. cikkének (1) bekezdése értelmében a Miniszteri Konferencia bármely Multilaterális Kereskedelmi Megállapodás hatálya alá tartozó valamennyi ügyben döntést hozhat. A Miniszteri Konferencia az összes Tag képviselőiből áll, és legalább kétévente egyszer ülésezik. A WTO-egyezmény IV. cikkének (2) bekezdése értelmében a Miniszteri Konferencia ülései közötti időszakokban annak funkcióit az Általános Tanács gyakorolja. Az említett egyezmény IX. cikkének (1) bekezdése értelmében a WTO rendszerint konszenzussal hozza meg döntéseit.

(4) A WTO-egyezmény IX. cikkének (3) bekezdésével összhangban kivételes körülmények között a Miniszteri Konferencia elhatározhatja, hogy felmentést ad egy Tagot a WTO-egyezmény vagy bármely Multilaterális Kereskedelmi Megállapodás szerint terhelő kötelezettség alól.

(5) Az Unió első alkalommal 2000. december 8-án kapott az 1994. évi GATT I. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettségei alóli felmentést 2006. december 31-ig[2], melyet legutóbb 2016. december 7-én hosszabbítottak meg 2021. december 31-ig az ahhoz szükséges mértékben, hogy az Unió autonóm kereskedelmi kedvezményeket alkalmazhasson a Nyugat-Balkánról származó támogatható termékekre.

---

[1] A Tanács 94/800/EK határozata (1994. december 22.) a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről (HL L 336., 1994.12.23., 1. o.).

[2] WT/L/380.

(6) 2020. december 16-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta az (EU) 2020/2172 rendeletet és újból meghosszabbította 2025. december 31-ig[3] a Nyugat-Balkánra (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó[*], Montenegró, Észak-Macedónia és Szerbia) vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezmények alkalmazási időszakát.

(7) A WTO-kötelezettségek alóli felmentés hiányában a Nyugat-Balkánra vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezmények Unió általi, 2025. december 31-ig tartó alkalmazását a WTO összes többi Tagjára nézve is ki kellene terjeszteni.

(8) A Nyugat-Balkánra vonatkozó autonóm kereskedelmi kedvezményeket lehetővé tevő WTO-felmentés meghosszabbítása iránti kérelem indokolt, tekintettel a régió tartósan nehéz gazdasági helyzetére, valamint arra, hogy a támogatható termékekre vonatkozó, az Unió által ezen országok számára biztosított preferenciális elbánás célja a gazdasági fejlődés előmozdítása az 1994. évi GATT célkitűzéseivel összhangban, nem pedig a WTO más Tagjai kereskedelmének akadályozása. Ezért az 1994. évi GATT I. cikkének (1) bekezdése és XIII. cikke alóli felmentés meghosszabbítását indokoló kivételes körülmények továbbra is fennállnak.

(9) Helyénvaló meghatározni az Unió által a WTO Általános Tanácsában képviselendő álláspontot, mivel az Unió által a Nyugat-Balkán számára biztosított autonóm kereskedelmi kedvezményekre vonatkozó WTO-felmentés meghosszabbítása kötelező lesz a WTO Tagjaira nézve,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Unió által a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) Általános Tanácsában képviselendő álláspont az Unió által a Nyugat-Balkán számára biztosított autonóm kereskedelmi kedvezményekre vonatkozó jelenlegi WTO-felmentés 2026. december 31-ig történő meghosszabbításának kérelmezése és e kérelem elfogadásának támogatása.

2. cikk

Ennek a határozatnak a Bizottság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2172 rendelete (2020. december 16.) az Európai Unió stabilizációs és társulási folyamatában részt vevő vagy ahhoz kapcsolódó országokra és területekre vonatkozóan kivételes kereskedelmi intézkedések bevezetéséről szóló 1215/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 432., 2020.12.21., 7. o.).

[*] Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.